

Απλοί κανόνες για καλύτερες δημοσιονομικές πολιτικές στην Ευρώπη

11/Οκτ/2019 09:05

Των **Zsolt Darvas, Xavier Ragot, Philippe Martin, Jean Beuve, Samuel Delpuech**

Είτε επειδή οι χώρες δεν συμμορφώθηκαν με τους κανόνες ή επειδή οι κανόνες δεν ήταν επαρκώς αυστηροί στη διάρκεια των "καλών" χρόνων, υπήρξε ανεπαρκής μείωση του χρέους σε πολλές χώρες κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2000, και αυτό μείωσε τη δημοσιονομική ικανότητα κατά τη διάρκεια των "άσχημων" ετών.

Συνεπώς, διάφορες χώρες ήρθαν αντιμέτωπες με ακραία λιτότητα στη διάρκεια της κρίσης, συμβάλλοντας στην επιδείνωση και στην παράταση των συνεπειών της. Ένα σημαντικό μειονέκτημα αυτών των κανόνων βρίσκεται στα προβλήματα μέτρησης. Το διαρθρωτικό δημοσιονομικό ισοζύγιο (το ισοζύγιο του προϋπολογισμού καθαρό από την επίδραση του οικονομικού κύκλου και εφάπαξ δημοσιονομικά μέτρα όπως τα έξοδα διάσωσης των τραπεζών), κάτι που είναι ο ακρογωνιαίος λίθος των ισχυόντων κανόνων, είναι μια χρήσιμη θεωρητική έννοια, αλλά δεν είναι παρατηρήσιμη και η εκτίμησή της υπόκειται σε τεράστια λάθη.

Η τυπική ετήσια αναθεώρηση στην αλλαγή του διαρθρωτικού ισοζυγίου είναι μεγαλύτερη από το 0,5% του ΑΕΠ, ενώ 0,5% του ΑΕΠ είναι η βασική δημοσιονομική προσαρμογή για χώρες που παραβιάζουν τους δημοσιονομικούς κανόνες της ΕΕ. Από μόνες τους, τέτοιες τεράστιες αναθεωρήσεις αναδεικνύουν πως αυτός ο δείκτης δεν είναι κατάλληλος για χάραξη πολιτικής.

Τα λάθη πολιτικής που προκάλεσαν οι δημοσιονομικοί κανόνες, οδήγησαν επίσης στην υπερβολική επιβάρυνση της ΕΚΤ ως το βασικό εναπομείναν μέσο σταθεροποίησης. Το δημοσιονομικό πλαίσιο έχει επίσης θέσει την Κομισιόν στην δύσκολη θέση επιβολής ενός εξαιρετικά σύνθετου, μη διαφανούς και επιρρεπή σε λάθη σύστημα, εκθέτοντάς το στην κριτική από χώρες με ισχυρότερα και ασθενέστερα δημοσιονομικά θεμελιώδη.

Οι κανόνες χρησιμοποιούνται ως αποδιοπομπαίος τράγος από τους αντί-Ευρωπαίους λαϊκιστές, διότι θεωρούνται ως μια κεντρικό micro-διαχείριση που παραβιάζει την εθνική κυριαρχία.

Ωστόσο, σε μια νομισματική ένωση όπως η ευρωζώνη, υπάρχουν επιχειρήματα για να δικαιολογήσουν την ύπαρξη δημοσιονομικών κανόνων και την υιοθέτηση ενός ενιαίου πλαισίου.

Ένα συγκεκριμένο θέμα σε μια νομισματική πολιτική είναι ότι οι κυβερνήσεις ίσως να μην επικοινωνούν τον κίνδυνο της συσσώρευσης δημοσίου χρέους. Ο λόγος είναι ότι οι ίδιοι (και οι αγορές) ίσως αναμένουν μια διάσωση σε περίπτωση δυσκολιών να χρηματοδοτηθούν από μόνες τους. Πραγματικά, μια αναδιάρθρωση χρέους συνοδευόμενη από τον κίνδυνο εξόδου, ίσως προκαλέσει χρηματοοικονομική αναστάτωση, διάχυση σε άλλες χώρες, και παράπλευρες ζημιές τόσο πολλές που τα άλλα κράτη-μέλη της ευρωζώνης προτιμούν μια διάσωση. Αυτό σημαίνει ότι ο κανόνας μη διάσωσης δεν είναι απολύτως αξιόπιστος στην ευρωζώνη, και αυτός από μόνος του είναι ένας λόγος γιατί ένας δημοσιονομικός κανόνας που δεσμεύει όλα τα μέλη της νομισματικής ένωσης, είναι απαραίτητος.

επιπλέον, οι αναμενόμενες διασώσεις μπορεί να έχουν επίσης μειώσει την πειθαρχία της αγοράς με την έννοια ότι το κόστος δανεισμού για κάποιες χώρες ίσως να ήταν πολύ χαμηλό στην περίοδο πριν από την κρίση. Αυτό μπορεί επίσης να έχει μειώσει το κίνητρο για δημοσιονομική σύνεση, όπως συνέβη στην Ελλάδα στη δεκαετία του 2000. Σημειώστε επομένως, ότι η βιωσιμότητα του χρέους, όχι το δημόσιο έλλειμμα κάθε αυτό, θα πρέπει να αποτελεί τον βασικό στόχο της ΟΝΕ. Σημειώστε επίσης ότι οι μακρο-προληπτικοί κανόνες που περιορίζουν την ευπάθεια των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αποτελούν απαραίτητο συμπλήρωμα στους δημοσιονομικούς κανόνες, καθώς έχουμε δει (για παράδειγμα στην Ιρλανδία και στην Ισπανία), ότι τα τραπεζικά χρέη μπορούν άμεσα να μεταμορφωθούν σε δημόσια χρέη.

Τέλος, επειδή οι χώρες σε μια νομισματική ένωση χαλαρώνουν το νομισματικό μέσο για να σταθεροποιήσουν την οικονομία έναντι των ασύμμετρων σοκ, το δημοσιονομικό μέσο είναι ένα βασικό εργαλείο αντικυκλικής πολιτικής. Ως εκ τούτου, οι δημοσιονομικοί κανόνες στην ΟΝΕ, περισσότερο από ό,τι σε χώρες με ανεξάρτητη νομισματική πολιτική, πρέπει να παίξουν αντικυκλικό ρόλο. Ωστόσο, οι δημοσιονομικοί κανόνες δεν είναι "ασημένια σφαίρα" και δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τον εθνικό δημοκρατικό διάλογο για δημοσιονομικές επιλογές και τη βιωσιμότητα του χρέους. Αντιθέτως, θα πρέπει να βοηθήσουν να πλαισιωθεί αυτός ο διάλογος. Συγκεκριμένα, είναι σημαντικό οι δημοσιονομικοί κανόνες να μην επιβάλλουν ένα χαμηλό ή υψηλό μόνιμο επίπεδο δημοσίων δαπανών ή ένα χαμηλό ή υψηλό επίπεδο μόνιμης φορολόγησης. Αυτό θα πρέπει να αφεθεί στη δημοκρατική συζήτηση. Ωστόσο, οι δημοσιονομικοί κανόνες θα πρέπει να είναι τέτοιοι που τα επίπεδα δημοσίων δαπανών και φορολόγησης να είναι συμβατά και να δημιουργούν ένα βιώσιμο επίπεδο δημοσίου χρέους. Εάν συμφωνήσουμε στην αναγκαιότητα να αλλάξουμε τους κανόνες, πώς θα πρέπει να γίνει αυτό;

©Copyright Bruegel. Η μετάφραση του κειμένου έγινε από το Capital.gr. Η δημοσίευση της ελληνικής μετάφρασης δεν αποτελεί προϊόν επίσημης συνεργασίας

Μπορείτε να δείτε το κείμενο εδώ: <https://bruegel.org/2019/09/simple-rules-for-better-fiscal-policies-in-europe/>

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)